

39.

Προκοσόμων τῆς 23 Νοεμβρίου 1688. Νοτάριος ἵερεὶς Ἰωάννης Κόττης¹⁾ (Β:6λ. 1 σ. 36).

† Ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν, ἀμήν. 1688 Νοεμβρίου 23. Ἐκ τῆς πόλεως Ζακύνθου εἰς τὸν Αἴγιαλὸν φανερὸν κάμνουσι καὶ ὅμολογοῦσι τὰ κάτω γεγραμμένα μέρη, ἀπὸ τὸ ἔνα μέρος ἡ κεράτζα Ἀννεζίνα²⁾ Παππαδόπουλο³⁾ ποτὲ μ(ισσὲ)ρ Γιώργη ἀπὸ τὴν Κρήτη⁴⁾ καὶ χήρα ἀπὸ τὸν ποτὲ Μανόλη Ξωμε-

ἀνδρῶν τῶν ἀγομένων καὶ φερομένων ὑπὸ τῶν ἴδιων συζύγων. Ὅμοιως «μακρὰ ἀπὸ βελέσαις δηλοὶ μακρὰν ἀπὸ γυναικας. Διὰ πλείονα βλ. Ἰστορικὸν Λεξικὸν Νέας Ἑλληνικῆς ἐν λ.

¹⁾ Ἱερεὺς Ἰωάννης Κόττης. Οὗτος ἔχοημάτισε συμβολαιογράφος Ζακ. ἀπὸ 4 Μαΐου 1686 ὕως 26 Αὐγ. 1692 κατήγετο δὲ ἐκ Κρήτης. ²⁾ Ἱερεὺς Ἰωάννης Κόττης ὑπογράφει τῷ 1672 Σεπτεμβρίου 15 πιστοποιητικὸν τοῦ πρωτοπαπτᾶ Κρήτης Στεφάνου Παλλαδᾶ περὶ τοῦ Τζουάννε Κομηνοῦ καὶ τῶν περιπετειῶν του κατὰ τὸν πλοὸν ἀπὸ Κρήτης εἰς Ζάκυνθον. Ἐπίσης ὁ αὐτὸς ὑπογράφει ἑτέραν πιστοποίησιν, τῷ 1675, δι' ἣς γίνονται γνωστὰ τὰ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ ἄρχοντος Νικολάου Μοθωναίου, βλ. Λ. Χ. ΖΩΗ, Κρήτες ἐν Ζακύνθῳ Ε.Ε.Κ.Σ.2 (1939) σ. 120, 131, τῷ δὲ 1683 αἵτησιν πρὸς τὴν Βενετικὴν Γερουσίαν διὰ νὰ ἴδῃ οὗτος ὁ ναὸς τῆς Ἐπισκοπιανῆς. Σήμερον εἰς χωρ. Κερὶ ἀπαντᾷ τοπων. τοῦ Κόττη

Τὸ ἐπώνυμον τοῦτο μαρτυρεῖται καὶ ἐκ Μάνης. ³⁾ Κ. Κωσταντῖνος ὡς ἀρχηγὸς οἰκογενείας ἡ ὅποια ἀπὸ τὸ Βοίτυλον ἔφθασεν εἰς Γένοβαν τῷ 1675. Οἶκογ. δὲ Κόττη ἐκ Μάνης ἀπαντᾷ καὶ σήμερον εἰς τὸ Καργέζε τῆς Κορσικῆς. ⁴⁾ Βλ. Π. ΚΑΛΟΝΑΡΟΥ, Μεγάλη Ἑλλάς. 132, 170, 175, 176, 177.

²⁾ Ἀννεζίνα. Ἀννα, Ἀννέζα. Τὸ ὄνομα ἦτο σύνηθες εἰς τὴν Κρήτην.

³⁾ Παππαδόπουλο. Οἶκογ. ἐκ Κρήτης μαρτυρεῖται ἥδη ἀπὸ τὸ 1526. Μετὰ ταῦτα Ἰωάννης Π. ἀναφέρεται τῷ 1683 Νοεμβρίου 30, ὑπογράφων εἰς ἔγγραφον ἴδρυσεως ἐν Ζακύνθῳ τοῦ ναοῦ τῆς Πισκοπιανῆς. ⁴⁾ Βλ. Λ. Χ. ΖΩΗ, Ναοὶ Κρήτῶν ἐν Ζακύνθῳ. Ε.Ε.Κ.Σ. 3 (1940) σ. 181. *Zuanne Papadiapullos* ὑπογράφει τῷ 15 Ιουνίου 1675 ἔγγραφον τῆς συντεχνίας τζαγκαράδων. ⁵⁾ Βλ. Λ. Χ. ΖΩΗ, Κρήτες ἐν Ζακύνθῳ. Ε.Ε.Κ.Σ. 2 (1939) σ. 131.

⁴⁾ ἀπὸ τὴν Κρήτην. Ὅμαδικὴ ἐγκατάστασις Κρητῶν εἰς Ζάκυνθον γίνεται μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Χάνδακος (1669), ὅτε ἀνεχώρησαν μὲ τὴν φρουρὰν πολυάριθμοι οἰκογένειαι μετὰ τῶν ἰερῶν των σκευῶν καὶ ἐπίπλων. «Ἐβλέποντο εὐγενεῖς οἰκογένειαι, Ἱερεῖς σεβάσμιοι, ἐμποροὶ εὐκατάστατοι ἐν ἐσχάτῃ ἀθλιότητι καὶ θλίψει νὰ παραιτῶσι τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ τὰ κτήματα εἰς τὴν τυραννίαν τοῦ ἀπίστου καὶ νὰ μεταβιβάζωνται εἰς τὰ πλοῖα τῶν Βενετῶν προτιμῶντες νὰ ἀλλάξωσιν ἔδαφος καὶ κλῖμα, ζῶντες ἀνέστιοι, ἀπατρεις καὶ ωκεανδύται ἢ νὰ ἀρνηθῶσι θρησκείαν καὶ κυριάρχην». ⁵⁾ Βλ. Π. ΧΙΩΤΗ, ἐνθ' ἀνωτ. τόμ. 3 σ. 230. Τούτους ἀπαντας παρεμύθησεν ὁ Μοροζίνης διανείμας ζωτικοφίας καὶ χρήματα. Ἀφιχθεὶς ἐν Ζακύνθῳ ἀπεβίβασε τοὺς βουλομένους ἐν τῇ νήσῳ ἄλλους δὲ εἰς τὴν Κέρκυραν. Διὰ τοὺς εὐγενεῖς ἡ Γερουσία ἐψήφισε διατήρησιν τῶν πολιτικῶν αὐτῶν προνομίων, παραχώρησιν κτημάτων δημοσίων πρὸς τοὺς ὑπηρετήσαντας ἐν τῷ πολέμῳ καὶ ἀμεσον ἔγγραφήν εἰς τὴν χρυσῆν βίβλον τῶν εὐγενῶν ἑκάστης κοινότητος. Πολλὰ δὲ σκεύη ἐκκλησιῶν καὶ λείφανα ἀγίων μετεκομίσθησαν εἰς τὰς νήσους καὶ κατετέθησαν εἰς τοὺς ναοὺς τῶν ὁρθοδόξων.

Περὶ τῶν εἰς Ζάκυνθον καταφυγόντων Κρητῶν βλ. δημοσιεύματα Λ. Χ. ΖΩΗ, Κρήτες κληρικοὶ ἐν Ζακύνθῳ. *Κρητικὴ Στοά* 2 (1909) σ. 94 - 96 μετὰ ἀρχειακῆς βιβλιογραφίας. - Κρήτες καλλιτέχναι ἐν Ζακύνθῳ. *Αὐτόθι* (1911) σ. 70 - 71. Νικηφόρου Σωτάκη, μητροπολίτου Κρήτης διαθήκη. *Χριστιανικὴ Κρήτη* 1 (1942) σ. 507 - 518. - Κρήτες ἐν Ζακύνθῳ. Ε.Ε.Κ.Σ. 1 (1938) σ. 293 - 301. 2 (1939) σ. 119 - 133... - Ναοὶ Κρητῶν ἐν Ζακύνθῳ. *Αὐτόθι* 3 (1940)

οίτη'), καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δὲ μ(ισσὲ)ῷ Κωνσταντῖνος Νίκλος ποτὲ Ἰωάννη ἀπὸ τὴν Μάνιο, εὐρισκόμενοι ἀμφότεροι ἐδῶ εἰς τὴν Ζάκυνθο ἀπὸ χρόνους, τὸ ἔνα μέρος ὑπὸ τοῦ ἑτέρου καὶ τὸ ἑτερο τοῦ πρώτου, ὅτι τὴν σήμερον ἥλθασιν εἰς τὸ παρόν συνοικέσιον καὶ πολυχρόνιον εἰς παντρυγίαν εἰσὲ ὕδαν καλὴν καὶ εὐλογημένην. Καὶ πρῶτας κράζουσι τὸ ὄνομα τῆς Ἀγίας καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος, Πατρός, Υἱοῦ καὶ Ἀγίου Πνεύματος καὶ τῆς ὑπερευλογημένης ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων τῶν ἀγίων, διότι ἔξ αὐτῶν τῶν ἀγίων ὄνομάτων ἐκπορεύεται κάθε καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἔργον, μὲ τοὺς κάτω γεγραμμένους μόδους, πάττους, τρόπους καὶ κοντετζιόνες, διότι εἰς τοῦτο προμετάρει καὶ ὅμπλιγάρεται ἡ ἄνωθεν κεράτζα Ἀννεζῆνα νὰ κάμῃ καὶ μὲ ἔργον νὰ τελειώσῃ ὡς ἡγαπημένη στὸ θέλεις θέλω²⁾), νὰ λάβῃ διὰ ἄνδρα της νόμιμον καὶ εὐλογητικόν, καθὼς ὅρίζει ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία, τὸν ἄνωθεν μεσσέρ Κωσταντῖνον καὶ διὰ προικίον καὶ χάριν προίκας ἐδικὸν τῆς ἄνωθεν νύμφης τάσσει καὶ προμετάρει ὅλα τὰ κάτωθε πράματα νὰ τὰ δώσῃ καὶ νὰ τὰ κονσενιάρῃ τὴν σήμερον τοῦ ἄνωθεν μ(ισσὲ)ῷ Κωσταντῖνον, τοῦ ἀνδρός της, καὶ ἡ εὐλόγησις νὰ γίνεται τζοὶ 30 τοῦ παρόντος μηνός. "Ετι δὲ δίδει καὶ κονσενιάρει τὰ κάτωθε διὰ πρέτζια ἀνάμεσό τους:

- δύο κρεββάτια³⁾ γεμάτα μὲ μαλλί, τὸ ἔνα οὐζᾶδο καὶ μία μακρυνάρα καὶ τέσσερα προσκέφαλα γεμάτα μὲ πούπουλο..... Δουκάτα 45. σαρ. πέντε.
- ἔνα ζευγάρι σεντόνια σκούλλινα μὲ πλεκτὰ καὶ κρούσσια. Δουκ. 40 σαράντα.
- δύο ἄλλα ζευγάρια σεντόνια ἵσα, τὸ ἔνα ζευγάρι οὐζᾶδο μὲ στρούφισμα στιμάδα. Δουκ. 30 τριάντα.
- ἔνα πάπλωμα ἀσπρό οὐζᾶδο καὶ μία φελτζάδα⁴⁾ μεσκούλια. Δουκ. 15 δέκα πέντε.

σ. 179 - 180. - Κρητικὰ σημειώματα, Αὐτόθι 4 (1941) σ. 107 - 113. Μ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, 'Η κρητική οίκογένεια Σκούφων, Αὐτόθι 2 (1939) σ. 325 - 338. - 'Η διαθήκη τοῦ Φιλοθέου Σκούφου, Αὐτόθι 3 (1940) σ. 27 - 307. Κ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, Δύο κατάλογοι τῶν ἐν Κερκύρᾳ καὶ Ζακύνθῳ Κρητῶν προσφύγων κατὰ τὰ ἔτη 1682 καὶ 1683, *Κρητικὰ Χρονικά*, Ἡράκλειον 5 (1951) σ. 7 - 31. Πρβ. καὶ τὰ γενικώτερον εἰς τὰς σχέσεις Κρήτης - Επτανήσου ἀφορῶντα δημοσιεύματα, ὅσα ἐσημείωσεν δὲ Ν. Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ, Οίκογένεια Salamon - Σολωμοῦ ἐν Κρήτῃ. *E. E. B. S.* 14 (1938) σ. 163 σημ. 5.

¹⁾ Ξωμερίτης. Τοπων. Ξωμερία εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς πόλεως

²⁾ Θέλω θέλεις. 'Εφωταπόκρισις τῶν νεονύμφων ὑπὸ τοῦ ἴερόντος κατὰ τὴν στέψιν.

³⁾ κρεββάτια = στρόματα κρεββατιῶν. Συνήθως ἐδίδοντο δύο' ἐξ ἑτέρων ἐγγράφων τοῦ 1582. (Λ. Χ. ΖΩΗ, *Byz. Neogr. Jahr.* 13 (1956) σ. γ. δ' μ'), μαρτυροῦνται: κρεββάτι μάλλινο, κρεββάτι πουλουλένιο, δύο πτέριτα κρεββάτια.

⁴⁾ φελτζάδα (ἰταλ. feltzata). 'Εφάπλωμα μάλλινον, τὰ σκεπάσματα τῆς κλίνης (Κέρκυρα, Κεφαλληνία). Εἰς Λαζαρίαν, Κύθηρα, (Πανδώρα ΙΘ, 382) καὶ εἰς Γέρμαν τῆς Μάνης εἶναι ἡ ἐλαφρὰ «πατανία». Βλ. ΚΟΡΑΗ, 'Ατακτα Β, 372. - G. MAVER. *Neogr. Stud.* 95. Τύποι τῆς ἡ. εἶναι Φελτζάδα ἢ Βελτζάδα.

- τέσσερες ντεμέλλες μὲ ἔξομπλια καὶ πλεκτά. Δουκ. 10 δέκα.
- δύο ζευγάρια κουρτίνες, τὸ ἕνα ζευγάρι παννίτικες μὲ ἔξομπλια καὶ τὸ ἄλλο μπολίστικες πλεκτά. Δουκ. 15 δέ(κα)π(έντε).
- δύο τορναλέττα μπολίστικα, τὸ ἕνα μὲ πλεκτὰ καὶ κορωνέττα. Δουκ. 10 δέκα.
- δέκα πουκάμισα, τὰ τέσσερα μέριλα¹⁾ διμπόδις καὶ τὰ δύο μὲ ἔξομπλια καὶ τὰ ἄλλα τέσσερα μὲ σουφρωτὲς μανίκες. Δουκ. 70 ἑβδομήντα.
- τέσσερα βελέσσια, τὰ δύο μὲ μέριλο κάτω. Δουκ. 45 σαρ. πέντε.
- ἕνα ροῦχο κόκκινο σταμέττο μὲ μέριλο κάτω μαῆρο μεταξωτό. Δουκ. 20 εἴκοσι.
- μία σοττανέλλα πλάβη δρυμιζένια μὲ γάλο κάτω. Δουκ. 16 δεκάξι.
- ἕνα ροῦχο σαγιὰ²⁾ κανελλᾶδο μὲ τὴν καμιζόλα του σκλέτα. Δουκ. 20 εΐκοσι.
- τρία ζουππόνια λινὰ γυναικεία μὲ μέριλα. Δουκ. 10 δέκα.
- δύο λιτρόμπολες, ἡ μία μὲ μέριλα καὶ ἡ ἄλλη μὲ πλεκτά. Δουκ. 8 δικτώ.
- τέσσερες μπόλιες μονότρες καὶ ἔξι ποδίες, οἱ δύο καμπρένιες. Δουκ 15 δέκα πέντε.
- μία φασκιά, ἥγου κάσσι³⁾, ράζο πολύλογο. Δουκ. 6 ἔξι.
- ἕνα ταβλομάντηλο μὲ πλεκτὰ καὶ δώδεκα πετζέττες ντὲ Φερεντζιάδες⁴⁾ πάρτε μὲ κροῦσσα καὶ κορωνέττες. Δουκ. 6 ἔξι.
- τρία ζευγάρια καρτζόνια, τὰ δύο μπαμπακερά, ἕνα μεταξωτό. Δουκ. 4 τέσσαρα.
- ἕνα δακτυλίδι χρυσὸ μὲ κόκκινη πέτρα καὶ ἕνα λαιμὸ μαργαριτάρι τριόκλωστο μὲ χραντες καὶ ἕνα ζευγάρι βεργέττες τῶν αὐτιῶν μὲ μαργαριτάρι, βαροῦσι μὲ τὸ δακτυλίδι τριαήμισυ τζεκκίνια δίχως τὸ μαργαριτάρι. Δουκ. 18 δεκοκτώ.
- δύο κασσέλλες, ἡ μία καρένια μὲ ἵταγια καλὰ ταλπέδια. Δουκ. 9 ἐννιά.
- ἕνα ζευγάρι τρισπόδια μὲ τζοὶ τάβλες τους. Δουκ. 3 τρία.
- τρία κονίσματα, τὸ ἕνα ἡ Παναγία, τὸ ἄλλο τρίμορφο, τὸ ἄλλο "Άγιος Γεώργιος. Δουκ. 3 τρία.
- Τέσσερα μαντήλια, μὲ μέριλα τὰ δύο, καὶ τὰ δύο σκέττα. Δουκ. 3 τρία.

¹⁾ μέριλα (ἰταλ. merletto). Τρίχαπτον, δαντέλλα. Ἐν Ζακύνθῳ ἐτεχνεύοντο μεταξοῦφάσματα καὶ ἐκ λινοῦ μέριλας τουβαλίθια καὶ σιελωτὰ λεπτὰ εἰς πέπλους καὶ μανδήλια διατεμπόμενα εἰς Τούνεζι καὶ γορδόνια ἀξιόλογα λεπτά, πωλούμενα εἰς Βενετίαν καὶ τὰ πέριξ. Κατεσκευάζοντο καὶ ὅλα τὰ ἐνδύματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν χονδρὰ καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ βαμβακερὰ ύφασματα, ζωνάρια καὶ ἐπικαλύμματα, Βλ. Π. ΧΙΩΤΗ, ἔνθ' ἀνωτ. τόμ. 3 σ. 530 - 531.

²⁾ σαγιὰ (λατ. sagum). Εἶδος ύφασματος καὶ φορέματος μαλλίνου, ἐν Κύπρῳ σήμερον εἶδος χωρικοῦ φουστανίου ἐν Μάνῃ καὶ ἄλλαχοῦ σάγισμα. Πρβ. σάγος εἶδος χονδροῦ τριγίνου οτρατιωτικοῦ ἐλανωφορίου. Βλ. ΗΣΥΧΙΟΝ ἐν λ. σάγη, DU CANGE, Gloss. ἐν λ., Κοραῆρ, "Λτακτα 1, 238. G. MEYER, Neugr. Stud. III, 57. A. MAIDHOFF, ἔνθ' ἀνωτ. σ. 62.

³⁾ κάσσος πιθανῶς πρόκειται περὶ ἴματίου. Σήμερον ἐν Μάνῃ, Κρήτῃ, Θήραι καὶ Ἀμοργῷ λέγεται κάσσος τὸ ἴματιον τῶν γυναικῶν, εἴτε ποδῆρες εἴτε προστερνίδιον. Βλ. Γ. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ, "Αθηνᾶ 6(1894) 17.25 (1913) 289. Πρβ. ΗΣΥΧΙΟΝ: Κάσσος ἴματιον τραχὺ καὶ παχὺ περιβόλαιον."

⁴⁾ ντὲ Φερεντζιάδες (de Firenzia) = ἐκ Φλωρεντίας

- μία σκάτολα μεγάλη μὲ κορδέλλες καὶ μία ἄλλη τραχλωστή. Δουκ. 2 δύο.
— ἕνα σκαφίδι, καθέκλα καὶ δύο ζευγάρια μανίκες καμπρένιες. Δουκ. 3 τρία.

Στιμάρονσι δὲ τὰ ἄνω δουκᾶτα τοῦ τόπου ἐτουτούνοῦ ἀπὸ λίτρες¹⁾ πέντε τὸ κάθε ἔνα τετρακόσια τριάντα τρία (433), τὰ δποῖα δὲ τὰ ἄνωθεν ἐστιμαριστηκασι ἀπὸ τὴν κεράτζα Δεσποινέττα Ρουσιανοπούλλα²⁾, κρασμένη ἀπὸ τὴν ἄνωθεν κεράτζα νύμφη καὶ ἀπὸ τὴν κεράτζα Κανέλλα Κουμανίτζα³⁾, κρασμένη ἀπὸ τὸν ἄνωθεν μ(ισσὲ)ρ Κωσταντῆ, τὸ γαμπρό, τὰ δποῖα δὲ τὰ ἄνωθεν σουμμάρουσι δουκᾶτα τετρακόσια τριάντα τρία, No 433, νὰ μένουνε πάντα διὰ προτίκιον τῆς ἄνωθεν κεράτζας Ἀννεζίνας, τῆς νύμφης, διὰ τὰ δποῖα δὲ ἄνωθεν μ(ισσὲ)ρ Κωσταντῆς, δὲ γαμπρός, διπλιγάρει καὶ ὑποθετικάρει δὲ του τὰ καλὰ στάμπιλε καὶ μόμπελε)⁴⁾, παρόντα καὶ ἐρχόμενα ἵν κάζο γιαγερμοῦ προικίου, δπὸν δὲ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δρίσῃ. Καὶ ἔτσι τὰ ἄνωθεν μὲ τὰς ἔξης μαρτυρίας.

† Κόσμος μάνεσις⁵⁾ μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν καὶ ὑπογράφω διὰ δόνομα τῆς στιμαδόρισας τῆς ἄνωθεν.

† Δημήτρις μεγκενάτης μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν καὶ διὰ δόνομα τῶν στιμαδοροσῶν ἀπογράφω.
† σπύρος κουρτέσης μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν καὶ διὰ δόνομα τὸν στιμαδόρισων ὑπογράφω.

40.

Ἐταιρεία τῆς 12 Φεβρουαρίου 1689. Νοτάριος Ν. Νομικὸς (Βιβλ. 20 σ. 216).

† 1689 Φεβρο(ουαρίου) 12 εἰς χώρα Ζακύνθου. Τὴν σήμερον δὲ πατρὸν Γιάν-

¹⁾ λίτρες. Ἡ ἀξία τῆς λίτρας ως νομίσματος ἐπὶ Ἐνετοχρατίας ἐποίκιλλε κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Τῷ 1653 τὸ ζακυνθικὸν δουκᾶτον ἰσοδυνάμει πρὸς δὲ λίτρας.

²⁾ Δεσποινέττα Ρουσιανοπούλλα. Ἐκ τῆς οίκου Ρουσιάνου, ἥτις κατήγετο ἐκ Ναυπλίου (1550). Δημήτριος Ρουσιάρος ἀναφέρεται συμβολαιογράφος Ζακύνθου ἀπὸ 15 Ιουνίου 1645 μέχρι 10 Φεβρ. 1658. Ἡ κατάληξις -πούλλα εἶναι συνηθεστάτη πατρωνυμικὴ κατάληξις ἐπὶ γυναικῶν κατὰ τὴν Ἐνετοχρατίαν. Εἴτε ἄγαμος εἴτε ἔγγαμος διακρίνεται διὰ τῆς καταλήξεως ταύτης προστιθεμένης εἰς τὸ οίκον, ἐπίθετον. Βλ. Χριστιανικὴ Κοίτη. Λ, 57. Τὸ δόνομα Δεσποινέττα ὑπὸ τοὺς τύπους Δέσποινα, Δεσποινιώ, Δεσποινούλλα ἀπαντᾷ ἐν Μάνῃ καὶ ἄλλαχοῦ.

³⁾ Κανέλλα Κουμανίτζα. Ἐκ τῆς οίκου Κούμανη, ἥτις ἀπαντᾷ ἐν Ζακ ἀπὸ τῆς 16 ἑκατ. Παράλληλος πρὸς τὴν πατρωνυμικὴν κατάλ. -πούλλα φαίνεται δὲ τὸ ήτο καὶ ἡ -ίτσα. Καὶ τὸ δόνομα Κανέλλα εἶναι ἐν Μάνῃ σύνηθες. Τοπεν. Κουμανᾶίκα εἰς γωρ. Λιθακιά, Κουμανίας Λούπια, εἰς χωρ. Ἀγκερικόν ("Άγιον Κήρυκον"). Ἐν Μάνῃ οὐκ. ἐπών. Κουμαράκος.

⁴⁾ στάμπιλε καὶ μόμπελε (ἰτ. stabile, mobile) = κινητή καὶ ἀκίνητος περιουσία. Λέγεται δὲ καὶ μετὰ χλεύης περὶ προικὸς μάλιστα, σπανιότερον δὲ περὶ περιουσίας, οὐδενὸς λόγου ἀξίας, οἷον: ἔφας τὰ μόμπιλε καὶ στάμπιλε = κατεσώτευσε τὰ ὑπάρχοντα. Βλ. Π. ΛΟΡΕΝΤΖΑΤΟΥ, Ἀνάμειξις, Ἀθηνᾶ 16 (1901) σ. 202 σημ. 1. Ἐν Μάνῃ τὰ μόμπιλα = τὰ ἐπιπλα καὶ σκεύη τῆς οίκιας· «τὰ μόμπιλα τοῦ σπιτ'οῦ».

⁵⁾ Κόσμος μάνεσις. Μ. οίκογ. ἐν Ζακ. ἐκ Πατρῶν, ἐτέρα ἐκ Ναυπλίου 1514, ἄλλη δὲ ἐκ Κυθήρων. Φέρεται ἔγγεγραμμένη ἐν τῇ χρυσοβίβλῳ τῷ 1572.

